

Beschermvrouwe: H.K.H. Prinses Laurentien der Nederlanden

Raamweg 1a
2596 HL Den Haag
telefoon: 070 - 356 12 20
e-mail: info@onzetaal.nl
IBAN: NL61 INGB 0003 1101 00
BIC: INGBNL2A

Voor adreswijzigingen,
aanmeldingen en dergelijke:
administratie@onzetaal.nl

Taaladviesdienst: 0900 - 345 45 85,
ma-vr 9.30-12.30 uur (€ 0,90 per
minuut); e-mail: taaladvies@onzetaal.nl

Onze Taal op internet:
www.onzetaal.nl
Webredactie: Eva van Delft en
Raymond Noë
Twitter: @onzetaal
Facebook: www.facebook.nl/onzetaal

Webwinkel Onze Taal:
www.onzetaalwebwinkel.nl

Taalpost en TLPST
Zie www.taalpost.nl en www.tlpst.nl;
redactie: Erik Dams en Marc van
Oostendorp

Woordpost
Zie www.woordpost.nl; redactie:
Taaladviesdienst

Het maandblad *Onze Taal* (oplage
28.000) is een uitgave van het Genoot-
schap Onze Taal (opgericht in 1931).
Het genootschap stelt zich ten doel
op een toegankelijke manier informatie
en advies te geven over (de Nederlandse)
taal, te enthousiasmeren voor taal en
een podium te zijn voor discussie over
taalkwesties.

De bijdragen in het tijdschrift weer-
spiegelen niet noodzakelijk de mening
van de redactie.

Voor het overnemen van artikelen is
toestemming van de redactie nodig.

Onze Taal verschijnt tienmaal per jaar,
met een nummer voor twee maanden
in februari/maart en juli/augustus.
Prijs los nummer € 6,- (excl. verzending).
Lidmaatschap (inclusief papieren en
digitaal abonnement) voor Nederland,
Suriname, Aruba, Curaçao en Sint-Maar-
ten € 39,50 per jaar; België € 43,50 per
jaar; andere landen € 57,50 per jaar.
Lidmaatschap met enkel de digitale
Onze Taal: € 39,50 per jaar. Prijs voor stu-
denten en CJP-houders € 19,75 per jaar.
Prijs collectief abonnement: op aanvraag.
Opzegging van het lidmaatschap dient
te geschieden vóór 1 november; het
eindigt dan op 31 december.

Voor mensen met een leeshandicap is
Onze Taal ook in elektronische vorm
beschikbaar. Inlichtingen bij Dedicon:
0486 - 486 486. *Onze Taal* wordt in
elektronische vorm voor brailleschrift
beschikbaar gesteld door de CBB.
Inlichtingen: 0341 - 56 54 99.

Redactie
Saskia Aukema
Peter-Arno Coppen
Jaap de Jong
Kees van der Zwan

Bureauredactie
Saskia Aukema
Eva van Delft
Raymond Noë
Kees van der Zwan (eindredactie)

Vaste medewerkers
René Appel, Mariëtte Baarda, Hans
Beelen, Ton den Boon, Ann De
Craemer, Frank Dam, Gaston Dorren,
Ype Driessen, Matthias Giesen, Jan Erik
Grezel, Ingmar Heytze, Joop van der
Horst, Frank Jansen, Josje van Koppen,
Hein de Kort, Jan Kuitenbrouwer,
Sterre Leufkens, Berthold van Maris,
Folkert van der Meulen Bosma, Guus
Middag, Marc van Oostendorp, Riemer
Reinsma, Ewoud Sanders, Nicoline
van der Sijs, Matthijs Sluiter, Erik van
der Spek

Directie
Peter Smulders

Administratie
Heleen Bücker
Leonie Flipsen
Margriet Koen

Taaladviesdienst
Roos de Bruyn
Rutger Kiezebrink
Jaco de Kraker
Tamara Mewe
Lydeke Roos

Marketing
Paula Vrolijk-de Vries

Bestuur Genootschap Onze Taal
Gert Haverkate, voorzitter
Carel Jansen, vice-voorzitter
Livia Verstegen, secretaris
Margot Scheltema, penningmeester
Martine Tanghe

Ereleden
Wim de Bie en Kees van Kooten

Vormgeving: Manifesta, Rotterdam
(Karin Nas-Verheijen)
Druk: Habo DaCosta, Vianen

ISSN 0165-7828

**Het volgende nummer
van *Onze Taal* verschijnt
op 6 juni 2017.**

“

Als je alleen maar emoji's
gebruikt, wordt een tekst
lastig te begrijpen.

”

Waar houdt
aanstormend
taalkundetalent
zich mee bezig?
Sterre Leufkens
en Gaston Dorren
onderzoeken het.

Tussen en

Als we ons érgens keurig aan de regels van de standaardtaal houden, dan is het wel in sollicitatiebrieven en andere formele teksten. Maar zodra we digitale privéberichten sturen, laten we veel van die regels los. Onze ‘digi-taal’, zoals de Nijmeegse taalkundige Lieke Verheijen dat noemt, heeft veel weg van spreektaal, en dat geldt zeker bij jongeren. Leren die nog wel ‘netjes’ schrijven?

Hiërogliefen

Digi-taal kent vele genres: e-mail, chat, WhatsApp, sms, Twitter, Facebook. Ze zijn allemaal net weer een beetje anders, maar ook voor een groot deel afwijkend van wat je op school leert. Verheijen vond mensen bereid om hun sms’jes, tweets, msn-berichten (een genre dat nauwelijks nog gebruikt wordt), WhatsApp-berichten en Facebook-posts af te staan. Zo legde ze een verzameling aan van maar liefst 400.000 woorden, die ze onderzocht op spelling, interpunctie en emoji-

gebruik. De voorkeuren bleken sterk te verschillen: de ene schrijver herhaalde graag letters of leestekens (“halloooo!”, “ja!!!”), de ander gebruikte juist afkortingen (“idd”) of schreef woorden fonetisch (“jonguh”, “okeej”).

Dus iedereen doet maar wat? Nee. “Mensen passen zich aan de schrijfstijl van hun gesprekspartner aan. Scholieren bijvoorbeeld gebruiken andere taal in appjes aan vrienden dan in die aan hun ouders.” Zulke wederzijdse aanpassing is precies wat mensen ook doen als ze praten. In een zakelijke brief of een artikel daarentegen kan dat nauwelijks, dus schrijvers van zulke teksten passen zich op een andere manier aan, namelijk aan de standaardtaal. Maar in een chatgesprek kan het weer wel, en dus gebeurt het. Dat past ook bij jongeren, want die laten zich graag beïnvloeden door hun vriendengroep. “WhatsApp-gesprekken zijn wat dat betreft letterlijk ‘sociale media’”, zegt Verheijen. “Zoals op een school soms bepaalde woorden hip zijn, zo kan er ook in chatgesprekken een soort groepstaaltje ontstaan.”

Er wordt weleens voorspeld dat we over tien jaar vooral in emoji’s zullen typen, oftewel plaatjes als 🍌, 🍰 en 💕, zoals de Egyptenaren in hiërogliefen schreven, maar Verheijen gelooft daar niets van. “Emoji’s zijn vaak voor meerdere interpretaties vatbaar. Ze bevatten geen tijdsbepalingen, en je kunt de verbanden tussen de plaatjes niet aanduiden. Als je alleen maar emoji’s gebruikt, wordt een tekst lastig te begrijpen.” Ook wat dat betreft laten de digi-taalgebruikers zich dus van hun sociale kant zien: ze stemmen hun emoji-gebruik af op wat hun lezers nodig hebben.

Rijkere taal

Leren lezen en schrijven is al moeilijk genoeg – raken jongeren niet in de war van al die afwij-

kende vormen? Verheijen onderzocht het door honderden jongeren uit Nijmegen en omgeving een opstel te laten schrijven. Degenen die van jongs af aan sociale media gebruikten, bleken schrijfvaardiger: hun zinsbouw was gevarieerder. Onderzoek door psychologen suggereerde dit al, maar Verheijens onderzoek heeft dat nu bevestigd, met veel nauwkeurigere schrijftoetsen. En wat echt helemaal nieuw is: bij laagopgeleide jongeren die meerdere sociale media gebruikten, met elk hun eigen variant van digi-taal, waren die effecten nog sterker: hun zinsbouw én hun woordkeus waren gevarieerder. Jongeren die erg afhankelijk van hun mobieltje waren of veel berichtjes lazen maar zelf weinig schreven, lieten overigens in hun opstellen géén rijkere, complexere taal zien.

Een kleinschalig onderzoekje doet vermoeden dat digi-taal zelfs al op korte termijn de schrijfvaardigheid verbetert. Vmbo’ers die een half uurtje met elkaar chatten, schreven aansluitend correctere standaardtaal dan een andere groep, die in dezelfde tijd een heel andersoortig taakje deed – in dit geval mandala’s inkleuren.

Maar toch, kunnen jongeren de schrijftaalgenres nog wel uit elkaar houden? Of beginnen ze mails aan hun docenten gerust met ‘Heyy juf!!’? Dat komt inderdaad wel voor, beaamt Verheijen, vooral bij laagopgeleide jongeren. Maar dat betekent dat juist zij erbij gebaat zijn om van jongs af aan lekker actief te whatsappen, facebooken en wat dies meer zij. Want dan worden ze zich er scherper van bewust dat iedere schrijfsituatie om een eigen toon vraagt, inclusief interpunctie, hoofdletters en emoji’s.

Niesso bang zijn dus, ouders!!! Komp wel goe :P <

Foto: Iris Vetter

Lieke Verheijen analyseerde 400.000 woorden uit apps, chats en tweets.